Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi

Fascicula: Asistenţă Socială, Sociologie, Psihologie

Year-Book „Petre Andrei" University from Iasi

Fascicle: Social Work, Sociology, Psychology

ISSN: 2248-1079

Coverd in: CEEOL, Index Copernicus, Ideas, RePeC, Socionet, Econpapers

---

ARCHITECTURAL TEACHING PERSONALITY IN COMMUNICATION

[ARHITECTONICA PERSONALITĂŢII ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ]

Georgiana CORCACI

Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Asistenţă Socială, Sociologie, Psihologie, 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83

Published by:

Lumen Publishing House

On behalf of:

„Petre Andrei" University from Iasi

Architectural Teaching Personality In Communication

Arhitectonica personalităţii în comunicarea didactică

Georgiana CORCACI [1]

Abstract

This research is focused on two representative plans that overlap , ie the personality and the communication staff. Communication is one who intercedes the educational phenomenon achievement as a whole, and teaching communication appears as a particular form, compulsory circulation of content determined specific act of systematic learning. We gave a wide space personality, for the following reasons: 1) adaptation of the relational style of the teacher 's age and individual peculiarities of the pupil / student requires knowledge of these features; 2) self-knowledge of the pupil / student is not only prerequisite to self-improvement , and information source for the knowledge of the teacher; 3) by default , we want to stimulate the teacher concern himself for knowing their own personalities. If we assume that the effect of educational action depends on the quality of staff , educator and educated, and the relationship between them, the sources related bottlenecks occurring mostly teacher-student relationship (aversive control , bias in the appreciation, lack of student's personality, discipline ensured only by prohibitions and requests) then can act knowingly in order to prevent bottlenecks that unlock information flow and influence formative professor-pupil/ student constructive relationship.

Keywords:

Teaching communication, personality, jams.

[1] Georgiana CORCACI – Associate Prof. Ph.D., Petre Andrei University from Iasi, Romania, Email Address: gcorcaci@yahoo.it

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

Argument

Prezenta cercetare este axată pe două planuri reprezentative care se întrepătrund, respectiv cel al personalităţii şi cel al comunicării didactice. Comunicarea educaţională este cea care mijloceşte realizarea fenomenului educaţional în ansamblul său, iar comunicarea didactică apare ca o formă particulară, obligatorie în vehicularea unor conţinuturi determinate, specifice unui act de învăţare sistematică(Adler, R., Rodman, R.1995, p. 53). Am acordat un spaţiu larg personalităţii, din următoarele considerente: 1) adaptarea stilului relaţional al profesorului la particularităţile de vârstă şi individuale ale elevului/studentului presupune cunoaşterea acestor particularităţi; 2) auto-cunoaşterea elevului / studentului este nu numai premisă a autoperfecţionării lui, dar şi sursă de informaţii pentru cunoaşterea lui de către profesor; 3) implicit, dorim să stimulăm preocuparea profesorului însuşi pentru cunoaşterea propriei personalităţi(Munteanu, Anca 2007, p 61). Dacă admitem că efectul acţiunii educative depinde de calitatea agenţilor, educator şi educat, cat şi de relaţia dintre ei, că sursele blocajelor care apar ţin în mare parte de relaţia profesor-elev (control aversiv, subiectivism în apreciere, necunoaşterea personalităţii elevului, disciplină asigurată numai prin interdicţii şi solicitări) atunci se va putea acţiona în cunoştinţă de cauză în sensul prevenirii blocajelor, respectiv deblocărea fluxului informaţional şi influenţarea formativă, constructivă în relaţia profesor-elev/student.

Obiectivelecercetării

Cercetarea noastră şi-a propus patru obiective generale, fiecare dintre acestea având câteva obiective subordonate.

1. În primul rând, am urmărit identificarea profilului de personalitate al profesorului şi elevului folosind pentru caracterizarea acestora 8 trăsături bipolare de personalitate: prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională.

2. De asemenea, ne-a interesat să vedem în ce măsură anumiţi factori prezenţi la cadrul didatic (factori individuali) ar putea influenţa eficienţa dialogului dintre profesor-elev, eficienţa procesului instructiv-educativ de predare şi achiziţionare a informaţiilor predate.

Factorii individuali consideraţi au fost:

- apartenenţa la categoria de gen a profesorilor;
- vârsta cadrelor didactice analizate;
- experienţa didactică cuantificată prin vechimea în învăţământ a profesorului (vechime mică cuprinsă între 0-4 ani, vechime medie

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

cuprinsă între 5-9 ani, respectiv vechime mare cuprinsă între 10-14 ani);

3. Într-o altă etapă am dorit să vedem în ce măsură aceşti factori de personalitate prezenţi la profesor şi elev, alături de factorii de individuali prezenţi la cadrul didactic, cele 7 aspecte ale comunicării didactice promovate şi evaluate de cadrul didactic ca elemente ale unei comunicări didactice eficiente pot conduce la succesul comunicării didactice în relaţia profesor – elev de la orice nivel de studiu: preferinţa profesorilor pentru anumiţi elevi cu care comunică în cadrul activităţii didactice, obişnuinţa profesorilor de a preda interactiv lecţiile, fiecare elev având ocazia să se exprime, tendinţa profesorilor de a antrena elevii în construirea de relaţii de apreciere reciprocă, obişnuinţa profesorilor de a genera contexte de autocunoaştere, autodezvăluire a elevilor, abilitatea profesorilor de a oferi ocazii de exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, tendinţa profesorilor de a stimula preponderent atitudini de cooperare sau competiţie între elevi.

4. În final, în vederea creşterii eficienţei comunicării în cadrul actului didactic, am dorit să implementăm aceste rezultate şi practic la nivelul şcolii în care s-a desfăşurat cercetarea, proiect de intervenţie care poate fi apoi personalizat pentru orice şcoală din Iaşi, respectiv alte judeţe din ţară.

Ipotezele cercetării

Ipoteza principală

Presupunem că potrivirea dintre caracteristicile de personalitate ale profesorului şi elevului conduce la creşterea eficienţei comunicării în relaţia profesor-elev şi succesului comunicării didactice. Personalitatea profesorului şi elevului este percepută ca importantă în realizarea actului didactic (prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională). Diferenţele de nuanţă ţin fie de metodele de predare-învăţare abordate de profesor fie de alte caracteristici personale ale celor doi parteneri de comunicare didactică: profesor-elev (apartenenţa la categoria de gen, vârsta profesorului şi vechimea în activitatea didactică.)

Ipoteze specifice

Personalitatea profesorului şi elevului este percepută ca importantă în realizarea actului didactic (prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională) şi presupunem că între aceste caracteristici există o legătură puternică, pozitivă, de intensitate ridicată. Potrivirea dintre caracteristicile de

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

personalitate ale profesorului şi elevului conduce la creşterea eficienţei comunicării în relaţia profesor-elev.

Pornind de la această ipoteză stabilim următoarea ipoteză de nul:personalitatea profesorului şi elevuluinu este importantă în realizarea actului didactic (prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională), între aceste caracteristici nu există nici o legătură iar potrivirea dintre caracteristicile de personalitate ale profesorului şi elevului poate să nu conducă la creşterea eficienţei comunicării în relaţia profesor-elev.

Factorii prezenţi la cadrul didactic (factori individuali: apartenenţa la categoria de gen a profesorilor, vârsta cadrelor didactice analizate, experienţa didactică cuantificată prin vechimea în învăţământ a profesorului) influenţează eficienţa comunicării dintre profesor-elev,respectiv eficienţa procesului instructiv-educativ. Presupunem că profesorii de gen masculin, mai tineri, cu experienţă didactică mai mică vor practica o comunicare mai puţin eficientă în cadrul relaţiei profesor-elev decât profesorii de gen feminin, de aceeaşi vârstă şi cu aceeaşi vechime în activitatea didactică, tendinţa care va creşte pe măsură ce se vor realiza comparaţii la nivelul celorlate vârste.

Pornind de la această ipoteză stabilim următoarea ipoteză de nul:factorii prezenţi la cadrul didactic (factori individuali: apartenenţa la categoria de gen a profesorilor, vârsta cadrelor didactice analizate, experienţa didactică cuantificată prin vechimea în învăţământ a profesorului) nu influenţează eficienţa comunicării dintre profesor-elev, respectiv eficienţa procesului instructiv-educativ de predare şi achiziţionare a informaţiilor predate, în sensul că nu există diferenţe semnificative între comunicarea practicată de profesori pe criterii de apartenenţă la categoria de gen, vârstă, vechime în activitatea didactică experienţă didactică.

Operaţionalizarea variabilelor (ipoteza de lucru) este aceea că scorurile la chestionarul de apreciere a eficienţei comunicării dintre profesor şi elev vor fi mai mari în cazul profesorilor cu vechime mare în activitatea didactică decât scorurile la acelaşi chestionar obţinute de profesorii cu vechime mică în activitatea didactică, şi identic în cazul comparaţiilor pe criteriu de apartenenţă la categoria de gen: scorurile la chestionarul de apreciere a eficienţei comunicării dintre profesor şi elev vor fi mai mari în cazul profesorilor de gen feminin decât scorurile la acelaşi chestionar obţinute de profesorii de gen masculin.

Evaluarea se bazează pe analiza unor comportamente care participă la construirea eficienţei comunicării profesor-elev cum ar fi

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

preferinţa profesorilor pentru anumiţi elevi cu care comunică în cadrul activităţii didactice, obişnuinţa profesorilor de a preda interactiv lecţiile, fiecare elev având ocazia să se exprime, tendinţa profesorilor de a antrena elevii în construirea de relaţii de apreciere reciprocă, obişnuinţa profesorilor de a genera contexte de autocunoaştere, autodezvăluire a elevilor, abilitatea profesorilor de a oferi ocazii de exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, tendinţa profesorilor de a stimula preponderent atitudini de cooperare sau competiţie între elevi.

Presupunem că eficienţa comunicării didactice în relaţia profesor – eleveste dependentă de apartenenţa la categoria de gen, trăsăturile de personalitate ale profesorului şi elevului, vârsta profesorului şi vechimea în activitatea didactică (eficienţa personală este tradusă ca predare interactivă a lecţiilor,preferinţa pentru comunicare cu elevii, antrenarea tuturor elevilor în relaţii de apreciere reciprocă, crearea de contexte de autocunoaştere, exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, stimularea de atitudini de cooperare şi competiţie, trăsături de personalitate).

Pornind de la această ipoteză stabilim următoarea ipoteză de nul:eficienţa comunicării didactice în relaţia profesor – elev (eficienţa personală tradusă ca predare interactivă a lecţiilor,preferinţa pentru comunicare cu elevii, antrenarea tuturor elevilor în relaţii de apreciere reciprocă, crearea de contexte de autocunoaştere, exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, stimularea de atitudini de cooperare şi competiţie) nu poate fi prezisă funcţie de apartenenţa la categoria de gen, trăsăturile de personalitate ale profesorului şi elevului, vârsta profesorului şi vechimea în activitatea didactică.

3. Variabilelecercetării

Variabilelecercetăriinoastresunt:

a. variabileindependenteprincipale:

V.I.1 personalitatea - caracterizată prin 8 trăsături: prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională;

- personalitateaprofesorului
- personalitateaelevului

V.I.2 genul profesorilor - cu două categorii:

- masculin şi
- feminin;

b. variabileindependentesecundare:

V.I.3 vechimeaînactivitateadidactică:

- mică (1-10 ani);

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei” din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

- medie (11-20 ani);
- mare (21-30 ani);

V.I.4 vârstaprofesorilor - cucategoriile(cf. teoriei lui Daniel Levinsonasupraperioadelorvieţii adulte dinperspectivatranziţiilorpersoanei, cuajustărifuncţie de vârsteleînregistrateîncadrulcercetăriiprezente):

- 28/29 - 33 ani - perioada de tranziţieîn care se revizuieşte achiziţia din perioada anterioară când se realiza raportarea continuă la viaţa socialăşi se pregăteşte temelia pentru o structură mai adaptată în perioada următoare;
- 34 – 38/39 ani - stadiul de echilibru în care individul şi-a găsit un loc în societate şi caută să obţină cât mai multe succese;
- 40 - 45 ani este perioada de tranziţie, criza de la mijlocul vieţii (midlife crisis) în care individul îşi rememorează şi reevaluează trecutul;
- 46 - 50 ani - stadiul de adult;

c. variabila dependentă: evaluările realizate de profesori şi elevi asupra caracteristicilor care susţin eficienţa comunicării dintre profesor şi elev (notele acordate pe o scală în 6 trepte, de la 0 la 5), la itemii 1-7 (7 aspecte: preferinţa profesorilor pentru anumiţi elevi cu care comunică în cadrul activităţii didactice, obişnuinţa profesorilor de a preda interactiv lecţiile, fiecare elev având ocazia să se exprime, tendinţa profesorilor de a antrena elevii în construirea de relaţii de apreciere reciprocă, obişnuinţa profesorilor de a genera contexte de autocunoaştere, autodezvăluire a elevilor, abilitatea profesorilor de a oferi ocazii de exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, tendinţa profesorilor de a stimula preponderent atitudini de cooperare sau competiţie între elevi).

4. Metodologia cercetarii

Pentru colectarea datelor şi identificarea profilelor de personalitate ale profesorului şi elevului, respectiv a aspectelor asumate eficienţei comunicării în relaţia profesor-elev am utilizat două metode:

- metoda anchetei prin intermediul chestionarului de opinie, în construcţie personală, alcătuit din 7 itemi care solicită exprimarea pe o scală tip Likert a aprecierilor profesorilor şi elevilor vis-a-vis de o serie de aspecte implicate în comunicarea profesor-elev (preferinţa profesorilor pentru anumiţi elevi cu care comunică în cadrul activităţii didactice, obişnuinţa profesorilor de a preda interactiv lecţiile, fiecare elev având ocazia să se exprime, tendinţa profesorilor de a antrena elevii în construirea de relaţii de apreciere reciprocă, obişnuinţa profesorilor de a genera contexte de

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

autocunoaştere, autodezvăluire a elevilor, abilitatea profesorilor de a oferi ocazii de exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, tendinţa profesorilor de a stimula preponderent atitudini de cooperare sau competiţie între elevi);

– metoda testelor (C.P.I., Eysenck): inventare de personalitate din care am folosit scale ce subliniază trăsături bipolare (prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională);

În prelucrarea informaţiilor obţinute s-a recurs la:

– metoda statistic – s-au calculat corelaţii Pearson; am realizat analiza diferenţelor din tremedii prin teste t de semnificaţie a diferenţelor din tremedii (pentru eşantioane independente) pentru a identifica eventualele diferenţe dintre aprecierile profesorilor asupra eficienţei comunicării didactice pe criterii de apartenenţa la categoria de gen, vârstă, vechimea înactivitatea didactică; regresia statistică liniară multiplă pentru a identifica formula care asigură eficienţa comunicării didactice în cadrul oricărui liceu, funcţie de personalitatea profesorilor, elevilor, vârsta profesorului şi vechimea în cadrul actitivităţii didactice, apartenenţa la categoria de gen, respectiv preferinţa profesorilor pentru anumiţi elevi cu care comunică în cadrul activităţii didactice, obişnuinţa profesorilor de a preda interactiv lecţiile, fiecare elev având ocaziasă se exprime, tendinţa profesorilor de a antrena elevii în construirea de relaţii de aprecierere ciprocă, obişnuinţa profesorilor de a genera contexte de autocunoaştere, autodezvăluire a elevilor, abilitatea profesorilor de a oferi ocazii de exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, tendinţa profesorilor de a stimula preponderent atitudini de cooperare sau competiţie între elevi;

Instrumenteutilizate

Pentru atingerea obiectivelor studiului s-au folosit două teste (chestionare) standardizate:Inventarul de Personalitate California (C.P.I.) din care relevante s-au dovedit a fi 6 scale şi Inventarul de Personalitate Eysenk precum şi un chestionar din 7 itemi în construcţie personală ce permite obţinerea de aprecieri pe o scală în 6 trepte asupra eficienţei comunicării dintre profesor şi elev în cadrul activităţii didactice, fiecare

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

profesor şi elev trebuind să evalueze stilul comunicării şi atitudinea transmisă din partea profesorului (intitulat: Inventarul de atitudini în comunicare - I.A.C.). Instrumentele sunt descrise după cum urmează:

Inventarul de atitudini în comunicare (I.A.C.) este un chestionar în construcţie personală constituit din 7 itemi ce permite obţinerea de aprecieri asupra atitudinii profesorului în comunicare în relaţia profesor - elev în cadrul activităţii didactice, fiecare profesor şi elev trebuind să evalueze stilul comunicării şi atitudinea transmisă din partea profesorului pe o scală în 6 trepte unde 0 = dezacord total, 1 = dezacord în mare măsură, 2 = mai degrabă în dezacord decât în acord, 3 = mai degrabă în acord decât în dezacord, 4 = acord în mare măsură şi 5 = acord total.

Itemii surprind aspecte ca preferinţa profesorilor pentru anumiţi elevi cu care comunică în cadrul activităţii didactice, obişnuinţa profesorilor de a preda interactiv lecţiile, fiecare elev având ocazia să se exprime, tendinţa profesorilor de a antrena elevii în construirea de relaţii de apreciere reciprocă, obişnuinţa profesorilor de a genera contexte de autocunoaştere, autodezvăluire a elevilor, abilitatea profesorilor de a oferi ocazii de exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, tendinţa profesorilor de a stimula preponderent atitudini de cooperare sau competiţie între elevi.

5. Eşantionul investigat

Lotul este constituit din 120 de subiecţi (60 de elevi de liceu din două clase a XII[a] şi 60 de profesori de liceu de la un liceu cu profil teoretic şi de la un liceu tehnic), respectiv 28 elevi şi 32 eleve, 39 profesori şi 21 profesoare. Subiecţii profesori au vârste cuprinse între 28 şi 50 de ani şi au experienţă didactică cuprinsă între 1 an şi 30 de ani. Toţi subiecţii au completat scalele în timpul orelor obişnuite de curs în perioada octombrie-noiembrie 2011.

6.Analizaşiinterpretarearezultatelor

Studiul factorilor de personalitate relevanţi în comunicarea profesor-elev (prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională) subliniază impactul caracteristicilor de personalitate în facilitarea înţelegerii conţinuturilor, atractivitatea lecţiilor desfăşurate în clasă şi implicarea activă a elevilor în cadrul actului didactic, respectiv

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

creşterea eficienţei comunicării în relaţia profesor-elev şi succesului comunicării didactice.

Ipoteza 1: Personalitatea profesorului şi elevului este percepută ca importantă în realizarea actului didactic (prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională) şi presupunem că între aceste caracteristici există o legătură puternică, pozitivă, de intensitate ridicată.

Ipoteză confirmată parţial: din analiza rezultatelor corelaţiei multiple Pearson putem observa corelaţii mari, medii şi slab semnificative şi nesemnificative statistic stabilite între trăsăturile de personalitate evidenţiate de C.P.I. şi Eysenck la nivelul celor 60 de profesori şi a celor 60 de elevi.

Putem afirma astfel că *personalitatea profesorului* şi *elevului* suntpercepute ca importante în realizarea actului didactic(*prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională*), şi doar între o serie de caracteristici de personalitate există o *legătură puternică, pozitivă sau negativă, de intensitate medie şi ridicată*; potrivirea dintre caracteristicile de personalitate ale profesorului şi elevului conduce la creşterea capacităţilor elevului de a fi conştiincios, responsabil şi stabil în dispoziţii şi sentimente, capacitatea de a crea o bună impresie, capacitatea de a se deschide în faţa clasei de elevi, de a fi sociabil, de a se afirma, şi domina creşte şi stabilitatea emoţională a elevului, dar scade gradul de adecvare a autoreglării şi autocontrolului, cenzura impulsivităţii şi centrării pe sine, asigurând prin efectul combinat creşterea eficienţei comunicării în relaţia profesor-elev.

Ipoteza 2: Factorii prezenţi la cadrul didactic (factori individuali: apartenenţa la categoria de gen a profesorilor, vârsta cadrelor didactice analizate, experienţa didactică cuantificată prin vechimea în învăţământ a profesorului) influenţează eficienţa comunicării dintre profesor-elev, respectiv eficienţa procesului instructiv-educativ.

Pornind de la această ipoteză stabilim următoarea ipoteză de nul:*factorii prezenţi la cadrul didactic* (*factori individuali*: *apartenenţa la categoria de gen a profesorilor*,*vârsta cadrelor didactice analizate*, *experienţa didactică cuantificată prin vechimea în învăţământ a profesorului*) nuinfluenţează eficienţa comunicării dintre profesor-elev, respectiv eficienţa procesului instructiv-educativ de predare şi achiziţionare a informaţiilor predate, în sensul că nu există diferenţe semnificative între comunicarea practicată de profesori pe criterii de apartenenţă la categoria de gen, vârstă, vechime în activitatea didactică experienţă didactică.

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

Ipoteză confirmată parţial: din analiza rezultatelor corelaţiei multiple Pearson putem observa per ansamblul eşantionului, corelaţii mari şi medii, pozitive şi negative, semnificative statistic stabilite între factorii individuali prezenţi la profesor şi percepţia eficienţei comunicării în cadrul activităţii didactice.

Din analiza corelaţiei multiple putem observa faptul că profesorii de gen feminin obişnuiesc să practice predarea interactivă în cadrul activităţii didactice fapt care conduce la multiplicarea situaţiilor de cooperare între elevi, au tendinţa de a rămâne statornice în profesarea meseriei în domeniul didactic acumulând mai multă experienţă didactică în vederea creşterii eficienţei comunicării didactice şi au tendinţa de a percepe comunicarea în cadrul actului didactic, a relaţiei profesor-elev mai eficientă decât profesorii de gen masculin.

Pentru a verifica dacă profesorii de gen masculin, mai tineri, cu experienţă didactică mai mică vor practica o comunicare mai puţin eficientă în cadrul relaţiei profesor-elev decât profesorii de gen feminin, de aceeaşi vârstă şi cu aceeaşi vechime în activitatea didactică, tendinţa care va creşte pe măsură ce se vor realiza comparaţii la nivelul celorlate vârste, am recurs la a analiza cu ajutorul testului t pentru eşantioane independente diferenţele semnificative la nivelul eficienţei comunicării didactice din cadrul eşantionului de 60 de profesori, pe criterii de vârstă, apartenenţă la categoria de gen şi vechimea în activitatea didactică.

În urma analizei de varianţă prin testul Levene observăm că nu s-au evidenţiat diferenţe semnificative pe ansamblu între varianţele cele două categorii de gen ale profesorilor, în evaluarea eficienţei comunicării didactice ($F(28; 27{,}93) = 6{,}765$, la un prag de semnificaţie $p = 0{,}015$), pe criteriu de vârstă ($F(28; 27{,}84) = 6{,}296$, la un prag de semnificaţie $p = 0{,}018$), dar apar diferenţe semnificative între varianţele scorurilor pe criteriu de vechime în activitatea didactică de predare ($F(28; 18) = 31{,}148$, la un prag de semnificaţie $p = 0{,}0001$). Aceste informaţii sunt susţinute de testul t al egalităţii dintre medii pentru eşantioane independente şi mediile grupurilor de analiză după cum urmează:

$t_{gen/profesor\ vârstă}$ $(28; 27{,}84) = 2{,}150$ la un prag de semnificaţie $p = 0{,}040$ şi $M_{profesor\ vârstă\ masculin} = 36{,}37$, $M_{profesor\ vârstă\ feminin} = 31{,}82$;

$t_{gen/profesoreficienţă}(28; 27{,}93) = -2{,}419$ la un prag de semnificaţie $p = 0{,}052$ şi $M_{profesoreficienţămasculin} = 32{,}37$, $M_{profesoreficienţăfeminin} = 33{,}18$;

$t_{gen/profesorvechime\ predare}$ $(28; 18) = 2{,}031$ la un prag de semnificaţie $p = 0{,}022$ şi $M_{profesor\ vechime\ predare\ masculin} = 18{,}37$, $M_{profesor\ vechime\ predare\ feminin} = 18$;

Aceste informaţii conduc la concluzia că profesorii de gen masculin apreciază comunicarea didactică practicată în cadrul procesului

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

instructiv-educativ ca fiind mai eficientă indiferent de categoria de vârstă şi apreciază eficienţa comunicării didactice ca neinfluenţată de vechimea deţinută în cadrul activitatea didactică spre deosebire de profesorii de gen feminin care apreciază invers aceste raporturi şi susţin că profesorii de gen masculin au mai puţin succes în a realiza o comunicare didactică eficientă cu elevii aşa cum reuşesc ele.Aceste diferenţe semnificative sunt vizibile şi grafic în figura 1 şi 2.

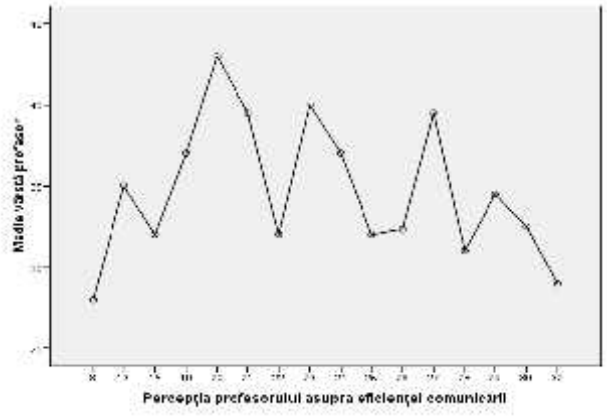

Figura 1 – Diferenţe semnificative între mediile de vârstă ale profesorilor ale în aprecierea eficienţei comunicării didactice realizate în relaţia profesor-elev

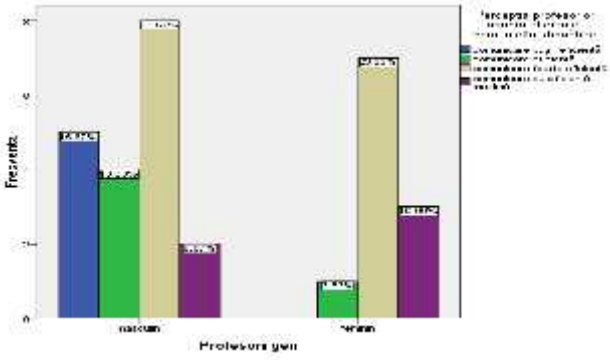

Figura 2 – Diferenţe semnificative între mediile aprecierilor profesorilor asupra eficienţei comunicări didactice realizate în relaţia profesor-elev funcţie de apartenenţa la categoria de gen

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei” din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

Analiza corelaţională subliniază faptul că profesorii de gen feminin obişnuiesc să practice predarea interactivă în cadrul activităţii didactice fapt care conduce la multiplicarea situaţiilor de cooperare între elevi, au tendinţa de a rămâne statornice în profesarea meseriei în domeniul didactic acumulând mai multă experienţă didactică în vederea creşterii eficienţei comunicării didactice şi au tendinţa de a percepe comunicarea în cadrul actului didactic, a relaţiei profesor-elev mai eficientă decât profesorii de gen masculin, însă analiza diferenţelor dintre medii evidenţiază faptul că profesorii de gen masculin apreciază comunicarea didactică practicată în cadrul procesului instructiv-educativ ca fiind mai eficientă indiferent de categoria de vârstă şi apreciază eficienţa comunicării didactice ca neinfluenţată de vechimea deţinută în cadrul activitaţii didactice spre deosebire de profesorii de gen feminin care apreciază invers aceste raporturi şi susţin că profesorii de gen masculin au mai puţin succes în a realiza o comunicare didactică eficientă cu elevii aşa cum reuşesc ele.

Ipoteza 3: *Presupunem că eficienţa comunicării didactice în relaţia profesor – eleveste dependentă de apartenenţa la categoria de gen, trăsăturile de personalitate ale profesorului şi elevului, vârsta profesorului şi vechimea în activitatea didactică* (eficienţa personală este tradusă ca predare interactivă a lecţiilor,preferinţa pentru comunicare cu elevii, antrenarea tuturor elevilor în relaţii de apreciere reciprocă, crearea de contexte de autocunoaştere, exprimare, analiză şi transformare a atitudinilor elevilor, stimularea de atitudini de cooperare şi competiţie, trăsături de personalitate).

Ipoteză confirmată: Pentru realizarea acestei predicţii liniare multiple s-a recurs la analiza relaţiilor dintre variabilele predictor şi criteriu la nivelul eşantionului de 60 profesori şi 60 elevi de clasa a XII[a], respectiv 16 trăsături de personalitate (8 pentru profesor, 8 pentru elev), 14 dimensiuni ale comunicării didactice (7 apreciate de profesor, 7 apreciate de elev), vârsta şi genul profesorului, vechimea în activitatea didactică a profesorului şi genul elevului.

Analizând modelul sintetizat observăm că modelul construit din constantă şi 28 predictori consideraţi relevanţi pentru model (Profesor-prezenţă socială, Profesor-realizare prin conformism, Profesor-extroversie/introversie, Profesor-nevrotism, Profesor-situaţii de competiţie, Profesor-situaţii de cooperare, Profesor-comunicare preferenţială, Profesor-contexte de autocunoaştere, Profesor-relaţii apreciative, Profesor-analiză şi transformare atitudini, Profesor-predare interactivă, Profesor-vechime activitate didactică, Profesor-gen, Profesor-vârstă, Elev-autocontrol, Elev-responsabilitate, Elev-realizare prin

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

conformism, Elev-prezenţă socială, Elev-bună impresie, Elev-flexibilitate, Elev-extroversie/introversie, Elev-nevrotism, Elev-analiză şi transformare atitudini, Elev-relaţii apreciative, Elev-situaţii de competiţie, Elev-situaţii de cooperare, Elev-comunicare preferenţială, Elev-contexte de autocunoaştere), respectiv cele 12 trăsături de personalitate (4 pentru profesor, 8 pentru elev), vârsta şi genul profesorului, vechimea în activitatea didactică a profesorului şi genul elevului, şi 13 dimensiuni strâns legate de eficienţa comunicării didactice (7 pentru profesor şi 6 pentru elev), explică 100% din reuşita comunicării didactice din cadrul relaţiei profesor-elev.

Se constată că cele 28 de variabile analizate (12 trăsături de personalitate, 3 caracteristici individuale şi 13 dimensiuni legate de relaţia profesor-elev în cadrul comunicării didactice)au o valoare mică a coeficientului de corelaţie tolerat pentru prezicerea eficienţei comunicării didactice în relaţia profesor-elev.

7. Concluzii

Pe baza datelor obţinute în prelucrările acestei cercetări putem afirma astfel că personalitatea profesorului şi elevului sunt percepute ca importante în realizarea actului didactic (prezenţă socială, flexibilitate, responsabilitate, autocontrol, bună impresie, realizare prin conformism, introversiune-extroversiune, stabilitate emoţională), şi doar între o serie de caracteristici de personalitate există o legătură puternică, pozitivă sau negativă, de intensitate medie şi ridicată.

Potrivirea dintre caracteristicile de personalitate ale profesorului şi elevului conduce la creşterea capacităţilor elevului de a fi conştiincios, responsabil şi stabil în dispoziţii şi sentimente, capacitatea de a crea o bună impresie, capacitatea de a se deschide în faţa clasei de elevi, de a fi sociabil, de a se afirma, şi domina creşte şi stabilitatea emoţională a elevului, dar scade gradul de adecvare a autoreglării şi autocontrolului, cenzura impulsivităţii şi centrării pe sine, asigurând prin efectul combinat creşterea eficienţei comunicării în relaţia profesor-elev (Săucan, Doina-Ştefana 2001, pp. 87-88).

Analizele diferenţiate evidenţiază faptul că profesorii de gen feminin au tendinţa de a percepe comunicarea în cadrul actului didactic, a relaţiei profesor-elev mai eficientă decât profesorii de gen masculin. Se constatăcă pe măsură ce profesorul înaintează în vârstă acumulează mai multă experienţă didactică putând compara eficienţa comunicării didactice pentru etapele anterioare de vârstă şi profesare a meseriei iar profesoarele autendinţa de a profesa mai mult în domeniu şi acumula mai multă

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

experienţă didactică în vederea creşterii eficienţei comunicării didactice spre deosebire de profesorii de gen masculin (Truța, Elena, Mardar, Sorina 2007, p. 23). Analiza diferențelor dintre medii evidenţiază faptul că profesorii de gen masculin apreciază comunicarea didactică practicată în cadrul procesului instructiv-educativ ca fiind mai eficientă indiferent de categoria de vârstă şi apreciază eficienţa comunicării didactice ca neinfluenţată de vechimea deţinută în cadrul activitatea didactică spre deosebire de profesorii de gen feminin care apreciază invers aceste raporturi şi susţin că profesorii de gen masculin au mai puțin succes în a realiza o comunicare didactică eficientă cu elevii aşa cum reuşesc ele.

Cu cât creşte capacitatea profesorului de a crea contexte de analiză şi transformare a atitudinilor elevilor se înmulţesc şi ocaziile de a comunica preferențial cu anumiți elevi în cadrul activității didactice, se multiplică ocaziile de a stimula şi construi relaţii apreciative în cadrul comunicării didactice, contexte de autocunoaştere a elevilor care să susţină procesul de transformare a atitudinilor elevilor. Obişnuinţa profesorului de a practica predarea interactivă în cadrul activităţii didactice conduce la multiplicarea situațiilor de cooperare între elevi, tendinţă observată preponderent la nivelul profesorilor de gen feminin.

Pe măsură ce profesorul creează un climat puternic de interapreciere între elevi atunci apare şi mai pregnantă comunicarea preferenţială, respectiv predarea interactivă a lecţiilor: sentimentul că lecţia poate deveni o discuţie degajată şi antrenantă între profesor; faptul că pregătesc continuu lecţiile stimulează deschiderea şi dorinţa profesorului de a desfăşura lecţii interactive (Zimbardo, F.G., Leippe, M.R. 1991, p. 112).De asemenea devine evidentă informaţia că pe măsură ce comunicarea din cadrul relaţiei profesor-elev este percepută ca fiind mai eficientă, atunci eficienţa comunicării didactice este percepută ca strâns legată de rezultatele tuturor metodelor aplicate în cadrul activităţii didactice, rezultantă a unei comunicări profesor-elev, o abilitate crescută de a preda lecţiile interactiv, o capacitate ridicată din partea profesorului de a construi relaţii apreciative între elevi, contexte de autocunoaştere şi transformare continuă de atitudini, o abilitate ridicată de a genera situaţii de cooperare şi competiţie între elevii clasei în scopul obţinerii de performanțe școlare ridicate

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.

Bibliografie

Adler, R., Rodman, R.1995*, Self and social identity*, în "Annual Review of Psychology", 53.

Munteanu, Anca 2007, *Psihologiacopiluluișiaadolescentului*, EdituraEurobit, Timişoara.

Săucan, Doina-Ştefana 2001, *Comunicarea didactică*, Editura Atos, Bucureşti.

Truţa, Elena, Mardar, Sorina 2007, *Relaţia profesor elev: blocaje şi deblocaje*, Editura Aramis, Bucureşti.

Zimbardo, F.G., Leippe, M.R. 1991, *The psychology of Attitude Change and Social influence,* Temple University Press, Philadephia.

CORCACI, G., (2013). Architectural Teaching Personality In Communication, [Arhitectonica personalitatii in comunicarea didactica], Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Asistenta Sociala, Sociologie, Psihologie, An 2013, Tomul 11, Decembrie, pp: 69-83.